

ZARZĄDZENIE *Nr 4*
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia *6 stycznia 2010* r.

w sprawie zadań ochronnych dla Tatrzańskiego Parku Narodowego

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 i Nr 157, poz. 1241) zarządza się co następuje:

§ 1. Ustanawia się zadania ochronne na lata 2010 – 2013 dla Tatrzańskiego Parku Narodowego zwanego dalej „Parkiem”.

§ 2. Zadania ochronne o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków które określa załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia;
- 3) opis sposobów czynnej ochrony gatunków roślin i zwierząt stanowiący załącznik nr 3 do zarządzenia,
- 4) wskazanie obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną oraz krajobrazową, które określa załącznik nr 4 do zarządzenia,
- 5) ustalenie miejsc udostępnianych w celach naukowych, edukacyjnych, kulturowych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych z podaniem sposobu ich udostępniania oraz maksymalnej liczby osób mogących przebywać jednocześnie w tych miejscach, które określa załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

MINISTER ŚRODOWISKA

wz. Ministra
Sekretarz Stanu
Stanisław Gąsiorowski

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 216, poz. 1606).

**IDENTYFIKACJA I OCENA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH
ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ SPOSOBY ELIMINACJI LUB
OGRAŃCZANIA TYCH ZAGROŻEŃ I ICH SKUTKÓW**

I. Zagrożenia wewnętrzne istniejące¹⁾

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń
1	nadmierny pobór wody do celów energetycznych, technicznych i komunalnych.	określenie limitów poboru wody dla poszczególnych cieków na podstawie wyników systematycznej rejestracji poziomu wód; bieżąca kontrola ilości wody pobieranej przez użytkowników ujęć wody, instalacja wodomierzy przepływowych na ujęciach wody
2	zmiany w zachowaniu się zwierząt na skutek nadmiernego oddziaływania człowieka	okresowe zamykanie szlaków turystycznych, edukacja turystów; odstraszenie niedźwiedzi od osad ludzkich pociskami gumowymi oraz grodzenie obiektów pastuchami elektrycznymi; sezonowe patrole pracowników Parku oraz wolontariuszy w miejscach koncentracji ludzi, gdzie dochodzi do dokarmiania dziko żyjących zwierząt przez turystów
3	zanieczyszczenie środowiska	inwentaryzacja oraz sukcesywne usuwanie nielegalnych wysypisk odpadów; usuwanie odpadów z terenów udostępnionych; kontrola czystości wybranych odcinków wód płynących oraz poszczególnych stawów tatrzańskich; wprowadzanie nowych technologii poprawiających jakość odprowadzanych ścieków; okresowe ustawianie toalet przewoźnych
4	erozja gleby i zniszczenia roślinności spowodowane rozdeptywaniem poboczy szlaków turystycznych letnich i zimowych oraz tras narciarskich	remont nawierzchni szlaków turystycznych i urządzeń odwadniających, dostosowanie szerokości szlaku do natężenia ruchu pieszego; podcinanie gałęzi drzew i krzewów (w tym kosodrzewiny) zarastających światło szlaku, nartostrad i szlaków narciarskich oraz przecinanie powalonych drzew; usuwanie nalotu świerkowego oraz podcinanie gałęzi kosodrzewiny na trasach narciarskich; usuwanie drzew zagrażających bezpieczeństwu ludzi i urządzeń technicznych na terenach udostępnionych turystycznie; instalacja sztucznych zapór w postaci: potykaczy, ostrewek, płotków, kratownic mających na celu ograniczanie wydeptywania terenów wzdłuż szlaków

¹⁾ zagrożenia uszeregowano od najistotniejszego

		turystycznych
5	gwałtowny rozpad sztucznych drzewostanów świerkowych w reglu dolnym, skutkujący niekorzystnymi zmianami stosunków wodnych, mikroklimatu i siedliska	przebudowa drzewostanów oraz tworzenie kompleksu czynników odpornościowych w oparciu o rodzimy materiał sadzeniowy oraz biomasę pozostawioną na gruncie; spowalnianie tempa rozpadu drzewostanów
6	rozprzestrzenianie się obcych, inwazyjnych gatunków roślin na obszarze Parku	eliminacja obcych, inwazyjnych gatunków roślin
7	emisja hałasu w związku z organizacją imprez i zgromadzeń	ograniczanie mocy nagłośnienia do wartości takiej by w odległości 100 m od miejsca organizacji imprez sportowych i innych poziom hałasu wynosił nie więcej niż 50 dB
8	naruszanie walorów krajobrazowych na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa	wykup gruntów; uzgadnianie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; uzgadnianie decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego i warunków zabudowy i zagospodarowania terenu dla obszarów nie posiadających miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
9	okresowe wysychanie i zanikanie naturalnych miejsc rozrodu płazów	odtworzenie zniekształconych siedlisk i utrzymywanie oczek wodnych
10	zmiany w ekosystemach łąk i pastwisk spowodowane zaniechaniem ich użytkowania	wykaszenie powierzchni, wypas owiec i krów, wycinanie niepożądanych krzewów i drzew; kontrola skuteczności prowadzonych zabiegów w zależności od sposobu gospodarowania na wybranych polanach
11	erozja gleby i zniszczenia roślinności spowodowane rozjeżdżaniem poboczy dróg, składów drewna i terenów leśnych niezalesionych, przez pojazdy mechaniczne w ruchu lokalnym	remont nawierzchni dróg i składów drewna, regeneracja poboczy; podkrzesywanie drzew i krzewów zarastających światło dróg i niezbędnych przejazdów; stosowanie sztucznych zapór w postaci płotków, pachotków, rogatek i indywidualnych osłon na drzewa; wprowadzenie ograniczenia tonażu, wysokości i długości składu na drogach gospodarczych
12	szkody w uprawach i młodnikach od jeleniowatych	osłony sadzonek, grodzenie upraw
13	nadmierne upadki ssaków oraz ptaków (jeleń, sarna, wróblowe) w ekstremalnych warunkach pogodowych	interwencyjne dokarmianie w okresie zalegania dużej pokrywy śnieżnej oraz niskich temperatur, poprawa warunków lęgowych poprzez utrzymywanie i czyszczenie istniejących budek lęgowych
14	wyjałowienie gleb łąk i pastwisk na skutek wieloletniego użytkowania	nawożenie organiczne obornikiem, koszarowanie owiec
15	spaliny i hałas generowane przy stosowaniu spalinowych agregatów prądotwórczych	ograniczanie stosowania spalinowych agregatów prądotwórczych; instalacja na obiektach niemających przyłącza energetycznego baterii słonecznych o mocy poniżej 500 W
16	penetracja terenów nieudostępnionych dla ruchu	konserwacja oznakowania szlaków turystycznych, wyznaczanie przebiegu wybranych szlaków za

	turystycznego	pomocą tyczek w okresie zimowym, wprowadzenie jednolitego systemu informacji turystycznej (kierunkowskazy, piktogramy i tablice informacyjne), fladrowanie, instalacja sztucznych zapór; wzmożona kontrola terenu przez służby terenowe
17	nadmierny ruch turystyczny	czasowe wyłączanie poszczególnych fragmentów Parku z udostępnienia turystycznego, regulacja natężenia ruchu turystycznego, kampanie edukacyjno-informacyjne
18	oddziaływanie narciarstwa i turystyki narciarskiej na faunę i florę	coroczne określenie długości sezonu narciarskiego w zależności od występującej pokrywy śnieżnej oraz wymogów ochrony fauny; określenie czasu i miejsc, w których mogą przebywać narciarze
19	nielegalna penetracja terenów przez taterników powierzchniowych i jaskiniowych	wzmożona kontrola terenu przez służby terenowe, szczególnie miejsc atrakcyjnych taternicko o wybitnych walorach przyrodniczych oraz miejsc nielegalnych biwaków
20	nielegalna penetracja terenów przez narciarzy	wyznaczenie i oznakowanie terenów do uprawiania narciarstwa i turystyki narciarskiej; wzmożona kontrola terenu przez służby terenowe
21	deprecjacja zabytkowych szałasów pasterskich	okresowa renowacja wybranych szałasów pasterskich
22	pozyskiwanie runa leśnego (borówek, malin, grzybów) w celu konsumpcyjnym i handlowym	działania prewencyjno-porządkowe ograniczające penetrację terenu
23	kolizje zwierząt z pojazdami mechanicznymi	w przypadku kolizji poddanie rannego zwierzęcia opiece weterynaryjnej, bądź jego dostrzelenie; wnioskowanie o ograniczanie prędkości pojazdów kołowych oraz stosowne oznakowanie miejsc kolizyjnych
24	kłusownictwo, kradzieże drewna	działania prewencyjno-porządkowe ograniczające penetrację terenu
25	nielegalne wjazdy pojazdów na teren Parku	konserwacja rogatek oraz montaż nowych w celu uniemożliwienia wjazdu pojazdów na tereny nieudostępnione; montaż znaków zakazu wjazdu

II. Zagrożenia wewnętrzne potencjalne

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń
1	zagrożenie pożarowe	działania profilaktyczne - utrzymanie miejsc poboru wody
2	antropogeniczna erozja brzegów potoków i źródlisk	zabudowa przeciwoerozyjna miejscowym materiałem
3	zagrożenia związane z infrastrukturą techniczną budynków na terenie Parku	wymiana urządzeń potencjalnie niebezpiecznych lub uciążliwych dla środowiska na mniej szkodliwe

III. Zagrożenia zewnętrzne istniejące

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń
1	urbanizacja obszaru bezpośrednio przyległego do granicy Parku	działania na rzecz rozszerzenia otuliny Parku; uzgadnianie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
2	degradacja lasu pod wpływem zanieczyszczenia powietrza	odtworzenie oraz zachowanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów
3	inwazja na teren Parku obcych, agresywnych gatunków roślin	informowanie i uświadamianie zagrożenia ze strony tych gatunków właściwym podmiotom
4	loty statków powietrznych, szybowców, lotni i paralotni na niskich pułapach	negatywne uzgadnianie i opiniowanie zgód na wykonywanie lotów statków powietrznych, szybowców, lotni i paralotni na niskich pułapach z wyłączeniem lotów wykonywanych przez Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w celu ratowania życia i zdrowia oraz lotów szkoleniowych

IV. Zagrożenia zewnętrzne potencjalne

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń
1	przedostawanie się na teren Parku obcych gatunków fauny (jenot, norka amerykańska)	eliminacja z terenu Parku lub likwidacja
2	intensyfikacja imprez masowych	współpraca i konsultacje z przedstawicielami samorządów, wymiana informacji, w celu ograniczenia negatywnego wpływu na Park

**OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ EKOSYSTEMÓW Z PODANIEM RODZAJU,
ROZMIARU I LOKALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ**

I. Działania ochronne na obszarach objętych ochroną ścisłą

A. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	wykładanie pułapek zapachowych (feromonowych) na kornika drukarza (kontrola liczebności populacji)	15 szt. corocznie	42g; 54b; 65i,j; 70i; 242f; 251f; 263f; 282g
2	zbiór nasion buka	średnio 20 kg/rok	214g
3	założenie powierzchni do obserwacji zmian struktury drzewostanów	24 szt.	61, 69, 72, 93, 143, 176, 182, 196, 206, 209, 212, 214, 217, 220, 249, 253, 254, 256, 263, 274, 276, 281, 282, 300

B. Ochrona ekosystemów przed nadmierną presją turystyczną

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar/rok	Lokalizacja ¹⁾
1	konserwacja, korekta i uzupełnienia oznakowania szlaków turystycznych	177 km	według potrzeb
2	ustawianie i wymiana kierunkowskazów, piktogramów, tablic lawinowych i tablic informacyjnych	100 szt.	według potrzeb
3	przegląd i konserwacja sztucznych ułatwień na szlakach turystycznych	odcinki szlaków wyposażone w sztuczne ułatwienia (klamry, łańcuchy, drabinki)	odcinki przejść przez jaskinie wraz ze szlakami dojściowymi: Smocza Jama, Jaskinia Mylna, Jaskinia Raptawicka; odcinki na szlakach turystycznych: Przystop Miętusi – Małołączniak, wejście i zejście z kopuły szczytowej Giewontu, Świnicka Przełęcz – Krzyżne, Hala Gąsienicowa – Zawrat, Hala Gąsienicowa – Kozia Przełęcz – Dolina Pięciu Stawów Polskich, podejście Żlebem Kulczyńskiego, Hala Gąsienicowa – Skrajny Granat, Dolina Pięciu Stawów Polskich – Szpiglasowa Przełęcz, Czarny Staw pod Rysami – Przełęcz

			Mięguszowiecki pod Chłopkiem Czarny Staw pod Rysami - Rysy
4	wykonywanie płotów, poręczy, barierek oraz fładrownie obrzeży szlaków turystycznych, narciarskich, nartostrad, tras narciarskich i miejsc rekreacyjnych	15 km	według potrzeb
5	remont, konserwacja, wymiana ławostolów i ław przy szlakach turystycznych i w punktach rekreacyjnych	15 szt.	według potrzeb
6	działania prewencyjno - porządkowe ograniczające penetrację obszaru Parku poza szlakami turystycznymi w celu pozyskiwania runa leśnego	według potrzeb	udostępniony obszar Parku objęty ochroną ścisłą

C. Ochrona środowiska i krajobrazu

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	usunięcie odpadów stałych z potoków i stawów oraz ich otoczenia	53 km/rocznie	według potrzeb
2	usuwanie odpadów stałych ze szlaków i ich otoczenia	120 km/rocznie	udostępniany obszar Parku objęty ochroną ścisłą
3	wykonanie zabudowy zabezpieczającej pobocza szlaków przed erozją	1500 m	według potrzeb
4	ustawianie kabin sanitarnych	33 szt./rocznie	60a, 63a, 201a, 214a, 273d, 274a, 251f
5	usuwanie drzew zagrażających bezpieczeństwu ludzi w pobliżu szlaków turystycznych	10 szt. /rocznie	udostępniany obszar Parku objęty ochroną ścisłą
6	remont szlaków turystycznych	8000 m/rocznie	w części szlaków przebiegających w ochronie ścistej; Kiry - Dolina Kościeliska - Dolina Tomanowa - Chuda Przełęczka – Ciemniak; Dolina Kościeliska - Jaskinia Mroźna – Dolina Kościeliska; Dolina Kościeliska - Chuda Turnia - Ciemniak - Małolączniak - Pośredni Goryczkowy Wierch - Kasprowy Wierch; Dolina Małej Łąki - Kopa Kondracka; Dol. Białego – Czerwona Przełęcz Kuźnice - Myślenickie Turnie - Kasprowy Wierch; Kuźnice - Boczań - Przełęcz między Kopami - schronisko „Murowaniec” lub stacja IMGW/PAN -

			Czarny Staw – Zawrat.; Schronisko „Murowaniec” - Hala Gąsienicowa - Kasprowy Wierch Sucha Woda – Hala Gąsienicowa; Zmarzły Staw - Kozia Dolinka - Kozia Przełęcz - Dolina Pięciu Stawów Polskich - Szpiglasowa Przełęcz - Dolina za Mnichem - Morskie Oko Schronisko „Murowaniec” - Dolina Pańszczyca - Przełęcz Krzyżne - Dolina Pięciu Stawów Polskich; Toporowa Cyrhla - Psia Trawka - Polana pod Wołoszynem - Morskie Oko wschodnia i zachodnia strona stawu - Czarny Staw pod Rysami – Rysy; Wierch Poroniec - Rusinowa Polana - Gęsia Szyja - Polana Pańszczyca - schronisko „Murowaniec”; Stara Roztoka - Wodogrzmoty Mickiewicza - Nowa Roztoka - Siklawa - Dolina Pięciu Stawów Polskich.
7	konserwacja bieżąca szlaków turystycznych	5000 m/rocznie	udostępniany obszar Parku objęty ochroną ścisłą
8	podcięcie gałęzi drzew i krzewów w tym kosodrzewiny oraz usuwanie nalotu świerkowego i przecinanie powalonych drzew na szlakach turystycznych, nartostradach i trasach narciarskich; usuwanie roślinności zasłaniającej światło szlaku	na 2000 m długości szlaków/rocznie	według potrzeb
9	podcinanie gałęzi i usuwanie drzew zagrażających bezpieczeństwu urządzeń technicznych	3 urządzenia (koleje linowe)	187a, b, g, p, t
10	renowacja wybranych szaleńców pasterskich	według potrzeb	cały obszar ochrony ścisłej Parku

D. W ekosystemach wodnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	monitoring poziomu wód powierzchniowych i gruntowych	średnio rocznie 15 szt. punktów pomiaru	42c, 44f, 46a, 49d, 64p, 65a, 204a, 214a, 221d, 248b, 285a,c
2	ocena jakości wód	średnio rocznie 48 prób	47a, 48b, 49j, 64i, 78j, 98g, 98x, 250, 255, 264a, 264c

3	zabezpieczenie brzegów potoków i jezior miejscowym materiałem	1250m ² 2 podesty. Średnio rocznie 250 m ²	Morskie Oko oddz. 51b Kościeliska oddz. 264n, 251b,c, 248b.
---	---	--	--

II. Sposoby ochrony czynnej na obszarach objętych ochroną czynną

A. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	zbiór szyszek jodły i nasion jawora, w celu hodowli sadzonek o miejscowym genotypie, do późniejszych odnowień (kształtowanie właściwej struktury gatunkowej)	średnio 100 kg/rok	116c; 117b,g; 199i
2	hodowla sadzonek drzew w szkółkach leśnych do późniejszych odnowień w drzewostanach Parku	1,10/0,50 ha/rok	25c, 199z, 229j
3	pozyskanie z drzewostanu i zadrzewień siewek jawora do hodowli w szkółkach	średnio 5000 szt./rok	199x, y, fx, gx, hx, 235a
4	sadzenie sadzonek jodły, buka i jawora w drzewostanach	średnio 10 ha/rok.	obszar Parku objęty ochroną czynną, w miejscach występowania gniazd powiatrołomowych i kornikowych
5	wykaszenie roślinności zielnej przygłuszającej sadzonki na uprawach leśnych (pielęgnacja upraw)	średnio 7 ha/rok	obszar Parku objęty ochroną czynną, w miejscach odnowień buka, jodły i jawora
6	pielęgnowanie plantacji limbowej poprzez wykaszanie roślinności zielnej, cięcie części gałęzi oraz przygłuszających drzew i odrośli, zakładanie koszy na szyszki	0,60 ha/rok	199x, y
7	pielęgnowanie sztucznie wprowadzonych młodników i drzewostanów, poprzez regulację składu gatunkowego i struktury przestrzennej, w celu ich dostosowania do warunków siedliskowych (odstąnianie buków, jaworów, jodeł)	średnio 150 ha/rok	4h, 5a,c, 6b, 7a, 8d, 9h, 10a, b, 12g, 13c, 15g, 16i,j, 17b, m, 18b, 19a, b, f, 20b, f, g, h, i, 21c, d, g, i, j, l, 22b, h, 23a, g, 24n, 25g, i, 79c, 80b, f, 81b, f, h, 82b, c, d, f, i, j, 83a, b, 84a, 99i, 100c, 101f, g, i, j, l, 104c, d, i, 105c, d, f, 109d, f, g, h, i, 110a, c, d, a, h, 116a, b, d, g, 117a, f, 118a, 123c, 145g, i, 146b, 158dx, gx, 159c, 165b, 168l, 173l, 174m,n, 192p, 193ax, dx, fx, gx, ix, lx, mx, nx, ox, px, rx, z, 195d, 199p, t, fx, gx, hx, 200l, 222b, d, g, 223a, 225a, b, c, l,

			228t, y, 229g, h, o, 230t, 232d, 233a, 234n, 236g, h, 237c, s, t, x, 238d, m, 240d, h, 246a, d, 247a, c, 270d, g, 271c, d, k, 272i, j, k, 290i, j, k, 291d, f, g, 292b, 293f, g, 294p, nx.
8	usuwanie części drzew (głównie świerk) opanowanych przez fitofagiczne owady (np. korniki) lub grzyby patogeniczne (np. korzeniowiec wieloletni, opieńka) bądź zagrażających bezpieczeństwu przebywających na terenie Parku, z pozostawieniem średnio 20% drewna wielkowymiarowego na gruncie do naturalnego rozkładu	5820 ha	drzewostany Parku objęte ochroną czynną
9	odgradzanie dróg i składów drewna płotkami i pachołkami	średnio 800 m/rok	obszar Parku objęty ochroną czynną, w miejscach wykonywania zabiegów ochronnych i składowania drewna
10	przystosowanie dróg do zrywki drewna	średnio 3500 m/rok	obszar Parku objęty ochroną czynną, w miejscach wykonywania zabiegów ochronnych
11	wykładanie drzew pułapkowych na korniki świerka i ich korowanie	średnio 300 szt./rok	2c, 3i, f, 4g, 6f, 9h, 12c, 15a, k, 16h, k, 17g, l, 18c, h, 19c, g, 20f, 21b, 22b, c, 23a, d, f, 24a, 25a, 26c, m, x, 28c, 29b, 30c, 31b, 33b, 34a, 35a, 36a, 40a, 80d, 84b, g, h, 85f, 86b, 87d, 89c, 99f, g, h, 100b, d, 101a, f, j, g, 102a, b, 104h, 105a, g, 107j, 108c, 110a, c, 111a, f, g, 112a, 114b, 115b, 116h, 117a, 119b, 120b, f, g, 123b, 153g, 164c, 170a, g, 186c, 193mx, 199ay, 223f, 225l, k, 231b, d, 232c, 233h, 234l, 235r, 236d, 240a, k, 241a, 246d, 270d, 272i, k, 273i, 290j, 291j, 292g, 294r
12	przysposobienie i korowanie drzew z wywrotów na pułapki na korniki świerka	średnio 100 szt./rok	obszar Parku objęty ochroną czynną, w miejscach występowania wywrotów
13	wykładanie pułapek zapachowych (feromonowych) na korniki	75 szt./rok	9a, 12b, 15d, 24g, 33f, 37i, 118l, 119d, 124b, 151d, 161f, 170b, 181n, 192cx, 224f, 235n, 237k,

	świerka		273f, 291c, 294n, 295b, 303f
14	zabezpieczenie mechaniczne upraw leśnych indywidualnymi osłonkami przed zwierzętami	średnio 80 ha./rok	obszar Parku objęty ochroną czynną, w miejscach odnowień buka, jodły i jawora
15	budowa nowych ogrodzeń na uprawy leśne	średnio 5 ha/rok	obszar Parku objęty ochroną czynną, w miejscach odnowień buka, jodły i jawora
16	naprawa istniejących ogrodzeń	według potrzeb	obszar Parku objęty ochroną czynną
17	konserwacja miejsc czerpania wody (dla celów przeciwpożarowych lasu)	9 szt./rok	30, 40, 116, 158, 173, 214, 235, 254, 294
18	założenie powierzchni do obserwacji zmian struktury drzewostanów	17 szt.	102, 107, 113, 120, 131, 160, 165, 166, 173, 181, 200, 225, 235, 246, 271, 291, 292

B. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	przeciwdziałanie zmianom zachodzącym w ekosystemach polan, łąk i pastwisk poprzez wypas ekstensywny owiec i krów (wypas kulturowy); działanie to jednocześnie zapewnia ochronę siedlisk z listy Natura 2000 (kod: 6230, 6510, 6520, 6430) występujących na wypasanych obszarach	110,08 ha	27c, 27f, 79d, 89g, 89i, 118l, 145b, 160i, 161f, 161h, 193r, 194h, 195i, 195j, 195m, 200k, 228l, 228m, 228i, 228k, 228p, 228r, 228s, 230a, 230j, 230k, 230l, 234a, 234b, 234g, 235m, 235n, 236f, 272f, 273d, 273f, 290n, 290o, 290s, 290p, 291c, 291l, 292h, 292j, 292n, 292o, 294h, 294k, 294o, 294t, 294w, 294x, 294y, 294z, 294ax, 294bx, 294cx, 294fx, 294mx, 294gx, 294hx, 294ix, 294ix, 294jx, 294lx, 294ox, 294rx, 294sx, 294tx, 295b, 303b, 303c, 303f, 303k, 303o, 303p, 303r, 303s, 303t, 303m, 303gx, 303hx
2	zapobieganie zubożeniu gleb łąk i pastwisk poprzez nawożenie organiczne (obornik, koszarowanie)	średnio rocznie ok.15 ha	polany wypasane, według potrzeb
3	utrzymanie istniejących lądowych ekosystemów nieleśnych (jednoczesna ochrona siedlisk z listy Natura 2000 (kod: 6230, 6520, 6430)) poprzez wykonanie koszenia z usuwaniem biomasy	średnio rocznie ok.12 ha	12b, 24g, 29g, 37i, 37j, 145b, 148c, 170b, c, 175d, 178b, 214b, 214f, 224f, g, j, 230j, k, l, 237j, k, l, m, 294s

4	utrzymanie ekosystemów polan, łąk i pastwisk (jednoczesna ochrona siedlisk z listy Natura 2000 (kod: 6230, 6520, 6430)) poprzez wykonanie koszenia pielęgnacyjnego z pozostawieniem biomasy	średnio rocznie ok. 16 ha	79d, 89g, 118l, 145b, 161f, 170b, c, 194h, 195m, 224n, f, j, 235m, n, 236f, 242d, f, g 272f, 273f, d, 294h, 294sx, 294ox, 294y, 303b, 303c, 303f, 303p, 303r, 303gx, hx, 312f
5	zapobieganie sukcesji lasu na ekosystemy nieleśne (jednoczesna ochrona siedlisk z listy Natura 2000 (kod: 6230, 6520, 6430, 7110)) poprzez usuwanie drzew i krzewów z powierzchni nieleśnej	średnio rocznie ok. 6 ha	12b, 16g, 24g, 42g, 91c, d, 92b, d, 172d, f, g, 175d, 178b, 211h, i, 214b, f, 216a, 230a, j, k, l, 242 d, f, g, 243b, 249d, f, h, 259s, x, 260a, 263f, 258j, k, n, 264g, 267d, 274h, o, 274o, 275h, 282g, 290c, d, 292o, 293h, 295b, g, 312o
6	utrzymanie ekosystemów polan, łąk i pastwisk oraz ochrona siedlisk z listy Natura 2000 (kod: 6230, 6520) poprzez wykaszanie roślin synantropijnych (np. szczaw alpejski, pokrzywa zwyczajna) z usuwaniem biomasy	średnio rocznie 4,90 ha (2-3 powtórzenia)	290n, 290o, 291c, 292n, 292o, 295b; otoczenie istniejących szałasów: 89g,i, 161f,h, 178b, 170b, 294tx, 303.

C. W ekosystemach wodnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	monitoring poziomu wód powierzchniowych i gruntowych	średnio rocznie 27 punktów pomiaru	8t, w, 30g, 118d, 124c, 168c, 170a, 186a, b, 246b, 271a, 291a, 294b, px, rx, 304 g, 312a
2	ocena jakości wód	średnio rocznie 15 prób	8f, 118d, 235a, 303f
3	utrzymanie miejsc rozrodu płazów	siedem oczek wodnych wraz z otaczającym terenem 7,50 ha; średnio rocznie 1,5 ha	obwód Ochronny Łysa Polana: 8, 80, Kuźnice: 168, Strążyska: 214, Chochołowska: 294
4	remont koryta i stopni wodnych na Potoku Bystra	6 szt.	Kuźnice: oddz. 174i, 181g, 192 i, 193bx
5	zabezpieczanie brzegów potoków i jezior miejscowym materiałem; budowa pomostów widokowych	1 250 m ² 1 podest średnio rocznie 250 m ²	Kościeliska: oddz. 271 a,c Brzeziny 166a

D. Ochrona ekosystemów przed nadmierną presją turystyczną

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar/rok	Lokalizacja ¹⁾
1	konserwacja, korekta i uzupełnienia oznakowania szlaków turystycznych	68 km	według potrzeb
2	ustawianie i wymiana kierunkowskazów, piktogramów, tablic lawinowych i tablic informacyjnych	100 szt.	według potrzeb
3	wykonywanie płotów, poręczy, barierek oraz fladrownie obrzeży szlaków turystycznych, narciarskich, nartostrad, tras narciarskich i miejsc rekreacyjnych	10 km	według potrzeb
4	remont, konserwacja, wymiana ławostołów i ław przy szlakach turystycznych i w punktach rekreacyjnych	10 szt.	według potrzeb

E. Ochrona środowiska i krajobrazu

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	usunięcie odpadów stałych z potoków i ich otoczenia	153 km/rocznie	według potrzeb
2	usuwanie odpadów stałych ze szlaków i ich otoczenia	100 km/rocznie	udostępniany obszar parku objęty ochroną czynną
3	wykonanie zabudowy zabezpieczającej pobocza szlaków przed erozją	400 mb/rocznie	według potrzeb
4	ustawianie kabin sanitarnych	56 szt./rocznie	14f, 26m, 32i, 47a, 82n, 85c, 89c, 104f, 141f, 167r, 181g, 193fx, 230c, 235a, 235m, 251f, 273d, 274a, 270dx, 294l
5	remont szlaków turystycznych	2000 m/rocznie	Kiry - Dolina Kościeliska - Dolina Tomanowa - Chuda Przełęczka – Ciemniak; Wierch Poroniec - Rusinowa Polana - Gęsia Szyja - Polana Pańszczyca - schronisko „Murowaniec” Sucha Woda – Hala Gąsienicowa Zazadnia - Dolina Filipka - Rusinowa Polana - Palenica Białczańska
6	konserwacja bieżąca szlaków turystycznych	4000 m/rocznie	udostępniany obszar parku objęty ochroną czynną
7	podcięcie gałęzi drzew i krzewów w tym kosodrzewiny oraz	na 1000 m /rocznie długości szlaków	według potrzeb

	usuwanie nalotu świerkowego i przecinanie powalonych drzew na szlakach turystycznych, nartostradach i trasach narciarskich; usuwanie roślinności zasłaniającej światło szlaku		
8	usunięcie nielegalnych składowisk śmieci	20 m ³ /rocznie	16f, 17a, d, 19k, 20j, 26a, b, 30a oraz według potrzeb
9	podcinanie gałęzi i usuwanie drzew zagrażających bezpieczeństwu urządzeń technicznych	1 urządzenie	181 a, b, c, g, h 183 a, c, d, g
10	renowacja wybranych szaleńców pasterskich	według potrzeb	udostępniany obszar Parku objęty ochroną czynną

III. Sposoby ochrony czynnej na obszarach objętych ochroną krajobrazową

A. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	usuwanie części drzew wyrwconych i połamanych, opanowanych przez owady lub grzyby, jak również zagrażających bezpieczeństwu przebywających na terenie Parku	2500 ha	obszar Parku objęty ochroną krajobrazową
2	zabiegi hodowlane według indywidualnych planów prywatnych spółek i wspólnot	2500 ha	według indywidualnych planów prywatnych spółek i wspólnot
3	zabiegi ochronne: wykładanie pułapek zapachowych (feromonowych) na korniki świerka	16 szt. corocznie	59, 111 WL Witów 199o, 501k, l, 520c, 521bc, 541a, 562c, 563b
4	założenie powierzchni do obserwacji zmian struktury drzewostanów	11 szt.	63,77, 81, 91, 95, 96, 105, 108, 113, 117, 119 WL Witów

B. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	przeciwdziałanie zmianom zachodzącym w ekosystemach polan, łąk i	średnio rocznie 10,40 ha	192m, 192cx, 192fx, 192jx, 192kx, 192lx, 229f, 229i, 229k, 229l, 229m, 235d

	pastwisk poprzez wypas ekstensywny owiec i krów (wypas kulturowy); ochrona siedlisk z listy Natura 2000 (kod: 6520) występujących na wypasanych obszarach		
2	zapobieganie zubożeniu gleb łąk i pastwisk poprzez nawożenie organiczne (obornik, koszarowanie)	ok.1,5 ha	polany wypasane, według potrzeb
3	utrzymanie istniejących łądowych ekosystemów nieleśnych oraz ochrona siedlisk z listy Natura 2000 (kod: 6510, 6520), poprzez wykonanie koszenia z usuwaniem biomasy	rocznie 1,74 ha	16c, 158c, f, g, fx, 235j, d
4	przewodzenie ekstensywnej gospodarki kośno - pasterskiej charakterystycznej dla obszarów górskich	rocznie ok. 96 ha	prywatne użytki rolne położone w granicach Parku

C. Udostępnienie turystyczne

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar/rok	Lokalizacja ¹⁾
1	ustawianie i wymiana kierunkowskazów, piktogramów, tablic lawinowych i tablic informacyjnych	30 szt.	według potrzeb
2	konserwacja, korekta i uzupełnienia oznakowania szlaków turystycznych	30 km	według potrzeb
3	wykonywanie płotów, poręczy, barierki oraz fładrownie obrzeży szlaków turystycznych, narciarskich, nartostrad, tras narciarskich i miejsc rekreacyjnych	5 km	według potrzeb
4	remont, konserwacja, wymiana ławostolów i ław przy szlakach turystycznych i w punktach rekreacyjnych	5 szt.	według potrzeb
5	modernizacja parkingów i postojów drożkarskich	2,30 ha	82l,k; 235b
6	modernizacja i konserwacja nawierzchni parkingów: Wierch Poroniec, Kiry, Palenia Białczańska	2.61 ha	270c, 85c, 82l, 82k

	(system sterowania wjazdami na Palenicę Białczańską w nawiązaniu do pojemności parkingu, modernizacja infrastruktury towarzyszącej)		
7	Łysa Polana – adaptacja obiektów na punkt obsługi ruchu turystycznego (sprzedaż biletów, pamiątek, mała gastronomia, noclegi, toalety publiczne, informacja turystyczna), utworzenie Centrum Wolontariatu	1,2 ha	8n

D. Ochrona środowiska i krajobrazu

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	usunięcie odpadów stałych z potoków i ich otoczenia	5 km/rocznie	według potrzeb
2	usuwanie odpadów stałych ze szlaków i ich otoczenia oraz z poboczy dróg	30 km/rocznie	według potrzeb
3	ustawianie kabin sanitarnych	3 szt./rocznie	158z
4	remont szlaków turystycznych	500 m/rocznie	według potrzeb wykonuje Wspólnota Leśna Uprawnionych 8 Wsi w Witowie
5	konserwacja bieżąca szlaków turystycznych	200 m/rocznie	według potrzeb
6	usunięcie nielegalnych wysypisk śmieci	wzdłuż potoków Poroniec, Filipczańskiego, Sucha Woda	według potrzeb
7	renowacja wybranych ształasów pasterskich	według potrzeb	cały obszar Parku

E. W ekosystemach wodnych

Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
monitoring poziomu wód powierzchniowych i gruntowych	średnio rocznie 2 punkty	270a, 192 ry

¹⁾ Ekosystemy leśne i nieleśne lądowe podzielone są na oddziały oznaczone liczbami i pododdziały oznaczone literami.

OPIS SPOSOBÓW CZYNNEJ OCHRONY GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT

I. Obszary objęte ochroną ścisłą

A. Dopuszczalne działania w zakresie ochrony gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	obce, ekspansywne gatunki roślin: Rdestowiec ostrokończysty (<i>Reynoutria japonica</i>), Smotrawa okazała (<i>Telekia speciosa</i>), Necierpek gruczołowaty (<i>Impatiens glandulifera</i>), Barszcz sosnowskiego (<i>Heracleum sosnowskyi</i>) i inne.	ochrona rodzimych gatunków roślin przed wypieraniem przez ekspansywne gatunki obce - eliminacja obcych ekspansywnych gatunków roślin.	w przypadku pojawienia się gatunków roślin obcego pochodzenia inwentaryzacja a następnie koszenie, wykopywanie z wywiezieniem poza granice Parku
2	gatunki roślin cennych : Traganek zwisłokwiatowy <i>Asragalus penduliflorus</i> , Przymiotno alpejskie <i>Erigeron alpinus subsp. intermedius</i> , Zimoziół północny <i>Linnaea borealis</i> , Jastrzębiec śląski <i>Hieracium sparsum subsp. silesiacum</i> , Irga kutnerowata <i>Cotoneaster tomentosus</i> , Rozrzutka alpejska <i>Woodsia alpina</i> , Głodek mroźny <i>Draba dubia</i> , Jastrzębiec włosisty <i>Hieracium piliferum</i> , Saussurea wielkogłowa <i>Saussurea pygmaea</i> , Bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i> , Storzan bezlistny <i>Epipogium aphyllum</i> , Sit trójłuskowy <i>Juncus triglumis</i> , Turzyca czarna <i>Carex parviflora</i> , Sybaldia rozesłana	aktualizacja miejsc występowania populacji wymienionych gatunków celem objęcia stanowisk szczególną ochroną	monitorowanie liczebności i miejsc występowania poszczególnych gatunków roślin oraz wzmożony dozór terenu przez pracowników Parku w celu zabezpieczenia istniejących populacji

	<i>Sibbaldia procumbens</i> , Storczyk drobnokwiatowy <i>Orchis ustulata</i> , Jeżogłówka pokrewna <i>Sparganium angustifolium</i> , Irga czarna <i>Cotoneaster niger</i> , Szczwoliworz tatarski <i>Conioselinum tataricum</i> .		
3	wszystkie gatunki roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej w tym w szczególności gatunki priorytetowe: Sasanka słowacka <i>Pulsatilla slavica</i> i Dzwonek piłkowany <i>Campanula serrata</i> .	aktualizacja miejsc występowania populacji wymienionych gatunków celem objęcia stanowisk szczególną ochroną	monitorowanie liczebności i miejsc występowania poszczególnych gatunków roślin oraz wzmożony dozór terenu przez pracowników Parku w celu ograniczenia pozyskania lub niszczenia naturalnych stanowisk występowania

B. Dopuszczalne działania w zakresie ochrony gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	niedźwiedź	analiza sytuacji populacyjnej celem przeciwdziałaniu synantropizacji.	odłów i założenie obroży telemetrycznej oraz znakowanie plastikowymi kolczykami
2	niedźwiedź	przeciwdziałanie synantropizacji	odstraszanie pociskami gumowymi, oraz grodzenie osad ludzkich pastuchami elektrycznymi
3	lis	przeciwdziałanie synantropizacji	interwencyjny odstrzał
4	gatunki ssaków występujące na terenie Parku, z wyłączeniem gatunków podlegających ochronie	eliminacja osobników chorych, rannych	interwencyjny odstrzał sanitarny
5	wszystkie gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej w tym w szczególności gatunek	kontrola miejsc występowania, w szczególności miejsc rozrodu	monitorowanie liczebności i miejsc występowania poszczególnych

	priorytetowy Derkacz <i>Crex crex</i> oraz gatunki zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej w tym w szczególności gatunki priorytetowe: Sichrawa karpacka <i>Pseudogaurotina excellens</i>, Wilk <i>Canis lupus arctos</i>, Świsłak tatrzański <i>Marmota marmota</i>, Kozica tatrzańska <i>Rupicapra rupicapra</i>	gatunków, ograniczenie dostępu do miejsc rozrodu i w ich bezpośrednie sąsiedztwo, wzmożony dozór terenu przez pracowników Parku w celu ograniczenia płoszenia lub pozyskania zwierząt
--	---	--

II. Obszary objęte ochroną czynną

A. Ochrona czynna gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	obce, ekspansywne gatunki roślin, w szczególności: Rdestowiec ostrokończysty (<i>Reynoutria japonica</i>), Smotrawa okazała (<i>Telekia speciosa</i>), Niecierpek gruczołowaty (<i>Impatiens glandulifera</i>), Barszcz sosnowskiego (<i>Heracleum sosnowskyi</i>)	ochrona rodzimych gatunków roślin przed wypieraniem przez ekspansywne gatunki obce - eliminacja obcych ekspansywnych gatunków roślin	w przypadku pojawienia się gatunków roślin obcego pochodzenia inwentaryzacja a następnie koszenie, wykopywanie z wywiezieniem poza granice Parku
2	gatunki roślin cennych: Traganek zwisłokwiatowy <i>Asragalus penduliflorus</i>, Przymiotno alpejskie <i>Erigeron alpinus subsp. intermedius</i>, Zimozioł północny <i>Linnaea borealis</i>, Jastrzębiec śląski <i>Hieracium sparsum subsp. silesiacum</i>, Irga kutnerowata <i>Cotoneaster tomentosus</i>, Rozrzutka alpejska <i>Woodsia alpina</i>, Głodek mroźny <i>Draba dubia</i>, Jastrzębiec włosisty <i>Hieracium piliferum</i>, Saussurea wielkogłowa <i>Saussurea pygmaea</i>, Bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i>,	aktualizacja miejsc występowania populacji wymienionych gatunków celem objęcia stanowisk szczególną ochroną	monitorowanie liczebności i miejsc występowania poszczególnych gatunków roślin oraz wzmożony dozór terenu przez pracowników Parku w celu zabezpieczenia istniejących populacji

	Storzan bezlistny <i>Epipogium aphyllum</i>, Sit trójluskowy <i>Juncus triglumis</i>, Turzyca czarna <i>Carex parviflora</i>, Sybaldia rozesłana <i>Sibbaldia procumbens</i>, Storzyczek drobnokwiatowy <i>Orchis ustulata</i>, Jeżogłówka pokrewna <i>Sparganium angustifolium</i>, Irga czarna <i>Cotoneaster niger</i>, Szczwologorz tatarski <i>Conioselinum tataricum</i>		
3	wszystkie gatunki roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej w tym w szczególności gatunki priorytetowe	aktualizacja miejsc występowania populacji wymienionych gatunków celem objęcia stanowisk szczególną ochroną	monitorowanie liczebności i miejsc występowania poszczególnych gatunków roślin oraz wzmożony dozór terenu przez pracowników Parku w celu ograniczenia pozyskania lub niszczenia naturalnych stanowisk występowania

B. Ochrona czynna gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	niedźwiedź	analiza sytuacji populacyjnej celem przeciwdziałaniu synantropizacji	odłów i założenie obroży telemetrycznej oraz znakowanie plastikowymi kolczykami
2	niedźwiedź	przeciwdziałanie synantropizacji	odstraszanie pociskami gumowymi, oraz grodzenie osad ludzkich pastuchami elektrycznymi
3	lis	przeciwdziałanie synantropizacji	interwencyjny odstrzał
4	gatunki ssaków występujące na terenie	eliminacja osobników chorych, rannych	interwencyjny odstrzał sanitarny

	Parku, z wyłączeniem gatunków podlegających ochronie		
5	jeleń, sarna	ograniczenie nadmiernych upadków	dokarmianie zwierzyny podczas dużych opadów śniegu i niskich temperatur; wykładanie siana
6	ptaki	polepszenie warunków lęgowych	czyszczenie skrzynek lęgowych
7	ptaki, rząd wróblowe	ograniczenie nadmiernych upadków	interwencyjne, zimowe dokarmianie ptaków podczas dużych opadów śniegu i niskich temperatur, w otoczeniu osad.
8	wszystkie gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej w tym w szczególności gatunek priorytetowy Derkacz <i>Crex crex</i> oraz gatunki zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej w tym w szczególności gatunki priorytetowe: Sichrawa karpacka <i>Pseudogaurotina excellens</i> , Wilk <i>Canis lupus</i> Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i>	kontrola miejsc ich występowania, a w szczególności miejsc rozrodu	monitorowanie liczebności i miejsc występowania poszczególnych gatunków, ograniczenie dostępu do miejsc rozrodu i w ich bezpośrednie sąsiedztwo, wzmożony dozór terenu przez pracowników Parku w celu ograniczenia płoszenia lub pozyskania zwierząt

III. Obszary objęte ochroną krajobrazową

A. Ochrona czynna gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	obce, ekspansywne gatunki roślin, w szczególności: <i>Rdestowiec ostrokończysty</i> (<i>Reynoutria japonica</i>), <i>Smotrawa okazała</i> (<i>Telekia speciosa</i>), <i>Niecierpek gruczołowaty</i> (<i>Impatiens glandulifera</i>), <i>Barszcz sosnowskiego</i> (<i>Heracleum sosnowskyi</i>)	eliminacja obcych ekspansywnych gatunków roślin	w przypadku pojawienia się gatunków roślin obcego pochodzenia inwentaryzacja a następnie koszenie, wykopywanie z wywiezieniem poza granice Parku

2	wszystkie gatunki roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej w tym w szczególności gatunki priorytetowe	uaktualnienie miejsc występowania populacji wymienionych gatunków celem objęcia stanowisk szczególną ochroną	monitorowanie liczebności i miejsc występowania poszczególnych gatunków roślin oraz wzmożony dozór terenu przez pracowników Parku w celu ewentualnego ograniczenia pozyskania lub niszczenia gatunków roślin
---	--	--	--

B. Ochrona czynna gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	niedźwiedź	analiza sytuacji populacyjnej celem przeciwdziałaniu synantropizacji	odłów i założenie obroży telemetrycznej oraz znakowanie plastikowymi kolczykami
2	niedźwiedź	przeciwdziałanie synantropizacji	odstraszanie pociskami gumowymi, oraz grodzenie osad ludzkich pastuchami elektrycznymi
3	lis	przeciwdziałanie synantropizacji	interwencyjny odstrzał
4	gatunki ssaków występujące na terenie Parku, z wyłączeniem gatunków podlegających ochronie	eliminacja osobników chorych, rannych	interwencyjny odstrzał sanitarny
5	jeleń, sarna	ograniczenie nadmiernych upadków	dokarmianie zwierzyny podczas dużych opadów śniegu i niskich temperatur; wykładanie siana
6	ptaki	polepszenie warunków lęgowych	czyszczenie skrzynek lęgowych
7	ptaki, rząd wróblowe	ograniczenie nadmiernych upadków	interwencyjne, zimowe dokarmianie ptaków podczas dużych opadów śniegu i niskich temperatur, w

			otoczeniu osad
8	wszystkie gatunki	ograniczanie synantropizacji zwierząt i ich nadmiernych upadków	obserwacje i dokumentowanie tras migracji zwierząt do i z Parku
9	wszystkie gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej w tym w szczególności gatunek priorytetowy Derkacz <i>Crex crex</i> oraz gatunki zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej w tym w szczególności gatunki priorytetowe: Siczawa karpicka <i>Pseudogaurotina excellens</i> , Wilk <i>Canis lupus</i> Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i>	kontrola miejsc ich występowania, a w szczególności miejsc rozrodu	monitorowanie liczebności i miejsc występowania poszczególnych gatunków, ograniczenie dostępu do miejsc rozrodu i w ich bezpośrednie sąsiedztwo, wzmożony dozór terenu przez pracowników Parku w celu ograniczenia płoszenia lub pozyskania zwierząt

**WSKAZANIE OBSZARÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ,
CZYNNA ORAZ KRAJOBRAZOWĄ**

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ¹⁾	Powierzchnia ogółem w ha
1	ściśła	42a-f, h,~a,~b, 43, 44a-g, i-l~a,~b, 45a-f,~a, 46, 47, 48a-g,~a,~b, 49-63, 64a-f, h-x,~a, 65-78, 79i, l, m, 90, 91a, b, 92a, c, f-h, 93-97, 98a-fx, ix, 130, 132-144, 147b-i, ~a, ~b, ~c, 150, 151, 153, 154, 155a-h, j, l,~a, 156, 157, 166c-j,~a, 171, 172a-c, h-k,~a,~b, 176, 177, 179, 180, 182, 184, 185, 187a-x, z-cx,~a, 188 -191, 196-198, 201-210, 211a-g, j-l,~a, 212, 213, 214a, c, g-k,~a,~b, 215, 216b-i,~a, 217-221, 227, 239, 242a-c, h-l, 243a, c-n, 244, 245, 248, 249a-c, g, i-t, 250, 251a-d, h-j,~a,~b, 252, 253, 254b-f,~a, 255-257, 258a-i, l, m,~a,~b, 259a-r, t,w, 260b-j, 261, 262, 263a-d, g-t,~a, 264a, d, f, h-p, s-x,~a,~b, 265-269, 274a-n, p, r,~a,~b, 275a-g, i-r,~a,~b, 276-281, 282a-f, h-m,~a, 283-289, 293a-c, 295h-o,~a, 296c-l, 297, 298, 299a-d, g-j,~a,~b, 300, 301a-j, 302, 305-311, 312a,k-m, w-y,~a, 313-316	12609,72
2	czynna	1, 2a-c,~a,~b, 3-7, 8a-m, o-y,~a, 9-15, 16f-k,~a, 17-23, 24a-g, i-n, 25a-g, i-m,~a, 26-28, 29a-g, j-m~a, 30-36, 37a-k~a, 38a-h, l, 39-41, 42g, 79a-d, h, j, k, n-p, 80, 81a-m, 82a-j, m-o, 83-89, 91c, d, 92b, d, 99-129, 131, 145, 146, 147a,148, 149, 152, 158a, b, dx-jx, 159-165, 166a, b, 167-170, 172d-g,~c, 173-175, 178, 181, 183a-d, g,~a, 186, 192h, i, l-r, ax-dx, hx, ix, kx, nx-tx, hy-jy, ky, my, py, 193a,d-g, j-l, n-zx,~a,~b,~c, 194, 195a-h, j-p, 199ix,~a,~b, 200a-d, g, i, k-s,~a, 211h,i, 214b,f, 216a, 222-226, 228, 230a-c, f-t,~a,~b,~c, 231-234, 235a,l-w,~a, 236-238, 240, 241, 242d-g, 243b, 246, 247, 249d-f, h, 251f, g, k, 254a, 258j, k, n, 259s, x, 260a, 263f, 264g, r, 270d-g,~a, 271-273, 274o, 275h, 282g, 290-292, 293d-i, 294, 295a-g, 296a, b, 301k,~a,~b, 303a-nx, px,~a,~b, 304, 312b-j, n-t	5806,98
3	krajobrazowa	– grunty Wspólnoty Leśnej Uprawnionych Ośmiu Wsi w Witowie – 49-128 – lasy nadzorowane i grunty innej własności niż Skarbu Państwa – 501, 520-523, 540, 541, 560-566, 580. – własności lub współwłasności Skarbu Państwa Tatrzańskiego Parku Narodowego – 2d-g, 8n, 16a-d, 24h, 25h, 29f, i, 37l, 38i-k, 44h, 45g, 48h, 64g, 79f, g, 81n, 82,k, l, 98gx, hx, 155i, k. 158c-cx, 183f, 187y, 192a-g; j-k, s-z, fx, gx, jx, lx, mx, wx-gy, ky, ny, oy, ry, sy, 193b, c, h, i, m, 195i, 199a-hx, dy, fy, 200f, h, j, 214d, l, m, 229, 230d, 235b-k, 264b,c, 299f, 270a-c, 303ox.	2780,65 w tym: – 2237,98 – 437,29 – 105,38
RAZEM			21197,36

¹⁾ Według Dokumentacji Urzędzeniowej Lasów Skarbu Państwa Tatrzańskiego Parku Narodowego na okres od 1 stycznia 2006 roku do 31 grudnia 2025 roku.

**WSKAZANIE MIEJSC UDOSTĘPNIANYCH W CELACH NAUKOWYCH, EDUKACYJNYCH,
KULTUROWYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH I SPORTOWYCH,
SPOSOBÓW ICH UDOSTĘPNIANIA ORAZ MAKSYMALNEJ LICZBY OSÓB MOGĄCYCH
PRZEBYWAĆ W TYCH MIEJSCACH**

A. Miejsca udostępniane w celach naukowych

Miejsce udostępniane, nazwa miejsca ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
cały obszar Parku lub jego fragmenty w zależności od indywidualnej oceny projektu tematu badawczego	za zgodą Dyrektora Parku udzieloną na wniosek instytucji naukowej	dla celów badawczych - bez ograniczeń dla ćwiczeń terenowych o charakterze naukowym na szlakach turystycznych i w ich otoczeniu do 50 metrów od szlaku dla grup do 20 osób z opiekunem – bez ograniczeń liczby grup

B. Miejsca udostępniane w celach edukacyjnych

Lp.	Miejsce udostępniane, nazwa miejsca ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	ośrodek edukacyjno muzealny Parku (199n)	ekspozycja czasowa, sale audiowizualne	150
2	ogród roślinności tatrzańskiej (199p)	ścieżka dydaktyczna	200
3	Stara Wozownia – Kuźnice (192 wx).	ekspozycja stała - „Kolekcja faunistyczna Antoniego Kocyana”.	50
4	Spichlerz Kuźnice (192 wx).	ekspozycja okresowa - „Zamoyscy i ich dzieło”	50
5	zespół dworsko ogrodowy Kuźnice (192 ay, gy, ky, oy, fx, yx, zx).	ścieżka dydaktyczna – „Działalność człowieka w Dolinie Bystrej”	100
6	przystanki ścieżki dydaktycznej Palenica Białczańska Morskie Oko (82l, 42f, 72a, 52a, 47d, 48i, 48g)	ścieżka dydaktyczna	500

7	przystanki ścieżki przyrodniczej Dolina Białego – Sarnia Skala (204a, 204d, 201i, 204m, 202a, 206f, 205g 208u)	ścieżka przyrodnicza	200
8	znakowane szlaki turystyczne	realizacja działań edukacyjnych Parku i jednostek edukacyjnych z zewnątrz	2000
9	Kamieniołom Pod Capkami (199ix, 199ux).	realizacja działań edukacyjnych Parku i jednostek edukacyjnych z zewnątrz	50
10	ośrodek czynnej ochrony płazów i gadów (168c)	punkt dydaktyczny	50

C. Miejsca udostępniane w celach kulturowych

Lp.	Miejsce udostępniane, nazwa miejsca ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Kaplica Najświętszego Serca Pana Jezusa w Jaszczurówce (158).	udostępnienie czynne – obiekt sakralny	50
2	„Droga Żelazna” łącząca Kuźnice z Doliną Kościeliską – (200 do 235)	udostępnienie jako szlak turystyczny na odcinku Drogi pod Reglami	1000
3	rozmieszczone na całym obszarze parku, przy udostępnionych szlakach turystycznych obiekty sakralne, pamięci osób oraz związane z górnictwem i hutnictwem	udostępnienie czynne	w zależności od dostępności i wielkości obiektu

D. Miejsca udostępniane w celach turystycznych

Lp.	Miejsce udostępniane, nazwa miejsca ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	udostępnione szlaki dla turystyki pieszej, narciarskiej i rowerowej	turystyka piesza, rowerowa, narciarska	szlaki piesze i rowerowe – 28000; szlaki narciarskie – 300

2	jaskinie: Dziura (Oddz. 207n), Mylna (Oddz. 276c, f), Obłazkowa (Oddz. 276f), Raprawicka (Oddz. 276f), Mroźna (Oddz. 250a, b), Smocza Jama (Oddz. 254c)	udostępnienie w celach turystycznych	300
3	miejsce biwakowe Polana Rogoźniczańska (Oddz. 270a)	umieszczenie podestów pod namioty	30
4	szlaki turystyczne i miejsca postojowe udostępnione dla przewozu turystów za pomocą konnych pojazdów zaprzęgowych	udostępnianie dla prowadzenia działalności gospodarczej przewozu turystów konnymi pojazdami zaprzęgowymi	Dolina Kościeliska – 15; droga do Morskiego Oka – 20; Kalatówki: zima – 10
5	szlaki turystyczne i tereny udostępnione dla taternictwa powierzchniowego	udostępnianie dla prowadzenia działalności przewodnickiej zgodnie z posiadanymi uprawnieniami	szlaki turystyczne – 400 przewodników; tereny udostępnione dla taternictwa powierzchniowego – 20 przewodników
6	szlaki turystyczne	działalność szkoleniowa z zakresu turystyki kwalifikowanej oraz przewodnictwa zgodnie z posiadanymi uprawnieniami	30 instruktorów
7	tereny wyznaczone dla szkoleń z zakresu bezpieczeństwa lawinowego w pobliżu szlaków turystycznych przebiegających w obrębie doliny Suchej Wody Gąsienicowej; szczegółowa lokalizacja zostanie określona w zarządzeniu Dyrektora Parku	działalność szkoleniowa z zakresu bezpieczeństwa lawinowego	10 instruktorów
8	szlaki narciarskie i turystyczne	szkolenia z zakresu turystyki kwalifikowanej	20 instruktorów
9	parkingi: Łysa Polana, Wierch Poroniec, Mała Łąka, Kiry (82l,k, 85b, 270b)	parkingi przy punktach wejścia do Parku	brak limitu; liczba wynikająca z pojemności parkingu
10	punkty informacji turystycznej: przy ul. Chałubińskiego, w Dolinie Kościeliskiej i w budynku dawnej Dróżniczówki (71f ,	punkty informacji turystycznej	20

	199j, 235a)		
11	organizacja punktu informacji turystycznej w budynkach dawnego przejścia granicznego na Łysej Polanie (8n)	obsługa ruchu turystycznego (sprzedaż biletów, pamiątek, mała gastronomia, noclegi, toalety publiczne informacja turystyczna), utworzenie Centrum Wolontariatu	brak limitu; liczba wynikająca z pojemności obiektu
12	budynek gospodarczy związany z obsługą Dróżnicówki (43j)	zaplecze administracyjno-techniczne	5

E. Miejsca udostępniane w celach rekreacyjnych

Lp.	Miejsce udostępniane, nazwa miejsca ¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Głodówka (9b).	punkt widokowy	50
2	droga Oswalda Balzera (33i, 14f).	punkty wypoczynkowo-widokowe	50
3	miejsca na ognisko: Polana Kuźnicka (192fx, 192gx, 192jx), ogród przy ośrodku edukacyjnym (199p), Polana Rogoźniczańska (270a)	miejsca wypoczynkowe, miejsca na organizację ognisk	Pol. Kuźnicka – 150 osób; ogród przy ośrodku edukacyjnym – 150 osób; Pol. Rogoźniczańska – 300 osób
4	stadiony sportowe i trasy narciarstwa biegowego (Oddz. 199ax, cx, x, y, t, fx, gx, hx, ix, mx, nx)	udostępnienie w celach rekreacyjnych	stadiony sportowe – 1000; trasy narciarstwa biegowego – 1000 osób
5	nartostrady i trasy zjazdowe w rejonie Kasprowego Wierchu na Hali Goryczkowej i Gąsienicowej (Oddz. 98g, o, b, gx 190k, h, c, d, 187ax, cx, p, t, x, y, z), w Suchym Żlebie na Kalatówkach (Oddz. 195m-n, 195g, 196a-b, 196d, 196f), na Polanie Chochołowskiej (Oddz. 303f), Polanie Biały Potok (Oddz. 49b), na stoku Nosala (Oddz. 167i) oraz półko narciarskie na Hali Gąsienicowej (Oddz. 155g)	udostępnienie w celach rekreacyjnych	trasa narciarska na Hali Goryczkowej i nartostrada – 400 osób; trasa narciarska na Hali Gąsienicowej – 400 osób; półko narciarskie w Suchym Żlebie na Kalatówkach – 200 osób; półko narciarskie na Polanie Chochołowskiej – 100 osób; półko narciarskie na Polanie Biały Potok – 200 osób; trasa narciarska na stoku Nosala – 200 osób; półko narciarskie na

			Hali Gąsienicowej – 50 osób
6	trasy narciarskie i nartostrady	udostępnianie dla prowadzenia działalności szkoleniowej przez instruktorów narciarskich	trasa narciarska na Hali Goryczkowej i nartostrada – 20 osób; trasa narciarska na Hali Gąsienicowej – 20 osób; półko narciarskie w Suchym Żlebie na Kalatówkach – 2 osoby; półko narciarskie na Polanie Chochołowskiej – 2 osoby; półko narciarskie na Polanie Biały Potok – 2 osoby; trasa narciarska na stoku Nosala – 10 osoby; półko narciarskie na Hali Gąsienicowej – 5 osób

F. Miejsca udostępniane w celach sportowych

Lp.	Miejsce udostępniane, nazwa miejsca ¹⁾¹	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	zespół skoczni narciarskich i w rejonie Krokwi (Oddz. 200f, j) oraz stadiony sportowe i trasy narciarstwa biegowego (Oddz. 199ax, cx, x, y, t, fx, gx, hx, ix, mx, nx)	udostępnienie dla zawodów i imprez sportowych	zespół skoczni narciarskich i w rejonie Krokwi – 3000; stadiony sportowe – 1000; trasy narciarstwa biegowego – 1000
2	trasy zjazdowe w rejonie Kasprowego Wierchu na Hali Goryczkowej i Gąsienicowej (Oddz.. 98g, o, b, gx 190k, h, c, d, 187ax, cx, p, t, x, y, z) oraz na stoku Nosala (Oddz.. 167i).	udostępnienie dla zawodów sportowych	trasa narciarska na Hali Goryczkowej – 300; trasa narciarska na Hali Gąsienicowej – 300; trasa narciarska na stoku Nosala – 300
3	trasy biathlonowe w rejonie Kir (Oddz. 229)	udostępnienie dla zawodów sportowych	400
4	tereny wyznaczone dla taternictwa	udostępnienie dla taternictwa powierzchniowego oraz szkoleń z	200 jednorazowo na całym obszarze

powierzchniowego w rejonie Morskiego Oka w obrębie grani i leżących poniżej ścian na obszarze od Przełęczy Białczańskiej poprzez Rysy, Mięguszwieckie Szczyty i Cubrynę do Wrót Chałubińskiego, wraz z boczną granią Mnicha (Oddz. 51a, b, i, h, j, 58d, i); w rejonie Doliny Pięciu Stawów Polskich wraz z Dolinką Buczynową od szczytu Świnicy do Przełęczy Zawrat pomiędzy granią a czerwono znakowanym szlakiem turystycznym oraz w obrębie grani i leżących niżej ścian od Przełęczy Zawrat po Małą Buczynową Przełęczkę (Oddz. 78a, b); w rejonie Hali Gąsienicowej w obrębie grani i leżących poniżej ścian od Żółtej Przełęczy przez Granaty, Kozi Wierch, Zawratową Turnię, Świnicę do Świnickiej Przełęczy, wraz z boczną granią Kościelców po Karb (Oddz. 98g, 97h, oraz w okresie występowania zagrożenia lawinowego drugiego stopnia lub wyższego do celów szkoleniowych skałkę na południowo zachodnim zboczu Suchej Jamy (tzw. Wapiennik) oddz.180l); na zachodniej ścianie bramy skalnej u wylotu Doliny Lejowej (Oddz. lasów Wspólnoty Leśnej 8 Uprawnionych Wsi z siedzibą w Witowie 52a, 53a); na skale w żlebie Jaroniec (Oddz. lasów Wspólnoty Leśnej 8 Uprawnionych Wsi z siedzibą w Witowie 49c)	zakresu taternictwa powierzchniowego	udostępnionym do wspinania
--	---	-----------------------------------

5	jaskinie udostępnione dla taternictwa jaskiniowego: Barania (Oddz. 245m), Czarna (Oddz. 251b), Dudnica (Oddz. 196g), Goryczkowa (Oddz. 186d), Kalacka (Oddz. 196a), Kasprowa Niżnia (Oddz. 183c), Kasprowa Średnia (Oddz. 182c), Kasprowa Wyżnia (Oddz. 182c), Koprowa Studnia (Oddz. 244h), Małolacka (Oddz. 244h), Marmurowa (Oddz. 245n), Miętusia (Oddz. 243c), Miętusia Wyżnia (Oddz. 243k), Pod Dachem (Oddz. 245n), Pod Wantą (Oddz. 245m), Pomarańczarnia (Oddz. 244h), Przy Przechodzie (Oddz. 244h), System Ptasiej: - Ptasia Studnia (Oddz. 245n), - Lodowa Litworowa (Oddz. 245n), - Nad Dachem (Oddz. 245n), Studnia za Murem (Oddz. 245n), Śpiących Rycerzy (Oddz. 217j), Śpiących Rycerzy -Wyżnia (Oddz. 217a), Tunel Małolacki (Oddz. 244h), System Wielka Śnieżna: - Wielka Śnieżna (Oddz. 244h), - Jasny Awen (Oddz. 244h), - Nad Kotlinami (Oddz. 244h), - Wielka Litworowa (Oddz. 245n), -Wodna pod Pisana (Oddz. 255a), - Zimna z wyłączeniem Jaskini Białej od połączenia z Korytarzem nad Łukami (Oddz. 250b).	znane (udokumentowane) i ubezpieczone w stałe punkty asekuracyjne ciągi jaskiniowe, udostępnienie dla taternictwa jaskiniowego oraz szkoleń z zakresu taternictwa jaskiniowego.	15 osób w jednej jaskini
---	---	--	---------------------------------

	244h), Wielka Litworowa (Oddz. 245n), Wodna pod Pisana (Oddz. 255a), Zimna z wyłączeniem Jaskini Białej od połączenia z Korytarzem nad Łukami (Oddz. 250b).		
6	jaskinie dodatkowo udostępnione dla taternictwa jaskiniowego: Niebieska Studnia 245n, Szara Studnia 244h, Studnia w Kazalnicy 245n, Zośka – Zagonna Studnia 244h Szczelina Chochołowska 299b.	udostępnienie dla taternictwa jaskiniowego po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Naukowej oraz zgody dyrektora parku	limity do ustalenia
7	tereny udostępnione dla taternictwa powierzchniowego oraz jaskinie dla taternictwa jaskiniowego	udostępnianie dla prowadzenia działalności szkoleniowej z zakresu taternictwa powierzchniowego i jaskiniowego zgodnie z posiadanymi uprawnieniami	tereny udostępnione dla taternictwa powierzchniowego – 20 instruktorów; jaskinie udostępnione dla taternictwa jaskiniowego – 10 instruktorów
8	tereny wyznaczone dla szkoleń z zakresu bezpieczeństwa lawinowego	udostępnienie dla prowadzenia działalności szkoleniowej z zakresu bezpieczeństwa lawinowego wykonywane w ramach szkoleń taternickich i zimowej turystyki kwalifikowanej	10 instruktorów
9	Centralny Ośrodek Szkolenia PZA „Betlejemka” (Oddz. 180i) oraz szałas (Oddz 155g); Polana Rogoźniczańska (Oddz. 270a) Włosienica (Oddz 55 b).	baza szkoleniowo-noclegowa dla taterników	Centralny Ośrodek Szkolenia PZA „Betlejemka” – 40; Polana Rogoźniczańska – 100; Włosienica – 80

¹⁾ Ekosystemy leśne i nieleśne lądowe podzielone są na oddziały oznaczone liczbami i pododdziały oznaczone literami. Numery oddziałów i pododdziałów podano według opracowania „Dokumentacja Urzędzeniowa Lasów Skarbu Państwa Tatrzańskiego Parku Narodowego na okres od 1 stycznia 2006 do 31 grudnia 2025 roku.

UZASADNIENIE

Zarządzenie Ministra Środowiska w sprawie zadań ochronnych dla Parku jest wykonaniem upoważnienia zawartego w art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 i Nr 157, poz. 1241). Zgodnie z tym przepisem dla parków narodowych, do czasu ustanowienia planów ochrony, minister właściwy do spraw środowiska ustanawia w drodze zarządzenia zadania ochronne. Zgodnie do zapisu zawartego w ustępie 4 art. 22 ustawy zadania ochronne mogą być ustanowione na rok lub równocześnie na kolejne lata, nie dłużej jednak niż na 5 lat. Niniejsze zadania ochronne zostały zaplanowane na lata 2010 – 2013.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz zakres zadań ochronnych zostały opracowane w formie tabelarycznych zestawień. W zestawieniu określono zagrożenia oraz sposoby i zakres prowadzenia zabiegów w ramach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej z podaniem lokalizacji, ich rozmiarem (metry, hektary, kilogramy itp.) oraz określeniem ekosystemów, w których mają być wykonane. W tabelach zabiegów ochronnych planowanych do realizacji w ekosystemach leśnych, nieleśnych i wodnych, a także w odniesieniu do gatunków roślin i zwierząt uwzględniono zapisy zapewniające ochronę siedlisk oraz gatunków i ich siedlisk z listy obszaru Natura 2000 Tatry PLC 120001. Szczególną uwagę poświęcono siedliskom i gatunkom priorytetowym dla obszaru Natura 2000.

Dla wybranych gatunków zwierząt określono rodzaj zadań ochronnych oraz sposób prowadzenia zabiegów w ramach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej. Celem tych działań jest przede wszystkim ograniczenie skutków nadmiernej antropopresji poprzez przeciwdziałanie zjawisku synantropizacji zwierząt, dotyczy to głównie dwóch gatunków, niedźwiedzia i lisa. Podejmowane w tym kierunku czynności mają na celu przeciwdziałanie nienaturalnym zmianom w zachowaniu zwierząt oraz ograniczać sytuacje konfliktowe pomiędzy zwierzętami a człowiekiem. W przypadku niedźwiedzi działania te są prowadzone w oparciu o wieloletnie doświadczenia i są one konsultowane z IOPPAN w Krakowie. Obejmują one znakowanie osobników zsynantropizowanych (w przypadku młodych kolczykami, dorosłych obrożami GPS-GSM), odstraszenie pociskami gumowymi, grodzenie wybranych obiektów pastuchami elektrycznymi. Obszar Parku pokryty jest gęstą siecią szlaków turystycznych oraz dużą ilością punktów gastronomicznych co w przypadku niedźwiedzi decyduje o niskiej jakości siedliska tatrzańskiego i stwarza dogodne warunki do nabywania przez nie nienaturalnych zachowań. Chcąc skutecznie przeciwdziałać tym nienaturalnym zachowaniom oraz odpowiednio zabezpieczyć osoby przebywające na terenie Parku, bardzo ważny jest ciągły kontakt oraz możliwość indywidualnego rozpoznawania osobników wykazujących cechy synantropów. Znając dokładną lokalizację problemowego

osobnika nie jest możliwym określenie, na którym szlaku on się pojawi, bądź pod które schronisko podąży. Wówczas działania polegające na zabezpieczeniu terenu bądź odstraszeniu pociskami gumowymi są precyzyjne i konsekwentnie powtarzane, co jest bardzo istotne ponieważ każdorazowa próba zdobycia pokarmu przez niedźwiedzie w sposób nienaturalny powinna zakończyć się niepowodzeniem bądź kojarzyć się z negatywnymi bodźcami. Działania podejmowane w tym zakresie przez Park konsultowane były również z zagranicznymi placówkami naukowymi między innymi z twórcą wielu europejskich programów dotyczących niedźwiedzi prof. Jon Swenson. W przypadku zsyntropizowanych lisów, czyli takich które m.in. przyjmują pokarm od turystów z ręki, czy mają na koncie pogryzienia osób, prowadzi się ich odstrzał. W ramach ochrony czynnej realizowane jest również ograniczenie nadmiernych upadków jeleni oraz saren w okresie zimowym podczas dużych opadów śniegu i niskich temperatur. W wyjątkowo niekorzystnych warunkach pogodowych prowadzi się okresowe dokarmianie jeleni oraz saren sianem. Celem tych działań jest przeciwdziałanie gwałtownym spadkom liczebności tych gatunków, oraz względy humanitarne. Gęsta zabudowa terenów przyległych do Parku częściowo uniemożliwia zwierzętom kopytnym zimowe migracje w tereny niżej położone, co prowadzi do sytuacji w której zwierzęta wchodzi na teren miasta często do ogrodzeń prywatnych posesji. W tych przypadkach zabieg interwencyjnego dokarmiania ma na celu odciążenie zwierząt z terenów miejskich. Ponadto, prowadzone są działania ochrony czynnej mające na względzie wyłącznie cel humanitarny, dotyczą one eliminacji osobników chorych bądź rannych w wyniku kolizji drogowych bądź upadków z dużej wysokości. Najczęściej tego typu działania prowadzone są w miejscach w pobliżu szlaków turystycznych bądź dróg publicznych z których turyści widzą ranne dogorywające zwierzę. W przypadku miejsc oddalonych od szlaków turystycznych kontuzjowane zwierzęta najczęściej odnajdywane są już nieżywe. W ostatnich latach Park ograniczył czyszczenie skrzynek lęgowych ptaków poprzez stopniową likwidację skrzynek. Zadanie to spełnia jedynie cel edukacyjny.

W odniesieniu do ekosystemów leśnych, celem zaplanowanych zadań jest poprawianie stanu siedlisk oraz przywracanie, zgodnie z typem ekosystemu, naturalnego składu gatunkowego i struktury przestrzennej drzewostanu. Do realizacji tego celu służy zbiór materiału rozmnożeniowego (nasion buka, jodły i jawora), prowadzenie szkółek do produkcji sadzonek, siew nasion oraz sadzenie sadzonek drzew charakterystycznych dla ekosystemu na powierzchniach gdzie istniejący skład gatunkowy jest niezgodny z siedliskiem oraz usuwanie roślin przeszkadzających w przebudowie drzewostanów – przygłuszających osobniki preferowane. W przypadku zagrożenia ekosystemu w postaci nadmiernego rozmnożenia kornika drukarza oraz opieńki miodowej i huby korzeniowej, przewiduje się wyłożenie drzew pułapkowych i pułapek feromonowych. W drzewostanach świerkowych znajdujących się w strefach ochrony czynnej i krajobrazowej, planowane

usuwanie świerków opanowanych oraz wyróconych i połamanych mogących posłużyć kambiofagom za bazę żerowo rozmnożeniową, ma na celu spowolnienie rozpadu tych drzewostanów oraz stworzyć dogodniejsze warunki dla przywracania zgodnego z siedliskiem, składu gatunkowego. Pozostawianie w terenie wytypowanym do przebudowy gatunkowej, znacznej ilości drewna świerkowego, powoduje utrudnienie w wprowadzaniu buków, jodeł i jaworów oraz sprzyja degradacji siedliska poprzez tworzeniu nadkładu o kwaśnym pH i utrwaleniu odnawiania zantropogenizowanych świerczyn. Dla zachowania ładu oraz minimalizacji oddziaływania na ekosystem przy procesie usuwania ww. drzew planuje się odgradzanie dróg i składów drewna płotkami i pachotkami drewnianymi wraz z przystosowaniem dróg do zrywki drewna. W celu zabezpieczenia drzewostanów przed ich nadmiernymi uszkodzeniami spowodowanymi przez zwierzęta roślinożerne, planuje się zabezpieczenie upraw leśnych indywidualnymi osłonkami lub ogradzaniem siatką oraz indywidualną ochronę mechaniczną preferowanych osobników. W ramach zabezpieczenia przeciwpożarowego ekosystemów, planuje się utrzymanie miejsc czerpania wody na naturalnych ciekach.

Zaplanowane zabiegi w ramach zadań ochrony środowiska mają na celu minimalizację negatywnego wpływu bytności człowieka w środowisku przyrodniczym parku. Większość zadań takich jak zbieranie śmieci, ustawianie toalet kontenerowych, remonty szlaków, wykonywanie zabudowy przeciw erozyjnej, ustawianie rogatek jest bierną formą ochronną, mającą na celu usuwanie negatywnych skutków działalności człowieka.

Inne zadania takie jak, podcinanie gałęzi, usuwanie drzew wynikają z konieczności zachowania bezpieczeństwa oraz możliwości funkcjonowania urządzeń technicznych na terenach udostępnionych.

W związku z występującymi zagrożeniami przyrody parku narodowego zabiegi wykonywane w ramach ochrony czynnej i krajobrazowej dostosowane zostały do wymogu utrzymania ekosystemów i zachowania powiązań między nimi, a także do ich renaturalizacji.

Wprowadzony podział obszaru parku narodowego na rodzaje ochrony oraz sposoby udostępniania obszaru parku dla celów naukowych, edukacyjnych, kulturowych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych opracowano w formie tabelarycznej. Określono również maksymalną liczbę osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu parku narodowego.

W celu ograniczenia nielegalnej penetracji terenów nieudostępnionych wykonywana będzie korekta i uzupełnienia oznakowania szlaków turystycznych. W zależności od potrzeb, montowane będą kierunkowskazy, piktogramy, mapy, tablice ostrzegawcze i informacyjne, oraz rozwieszane fladry. Przegląd i konserwacja sztucznych ułatwień na szlakach turystycznych wykonywane są w celu podniesienia komfortu i bezpieczeństwa uprawiania turystyki. Z tych samych względów przewidziano modernizację parkingu na Palenicy

Białczańskiej. W ramach systemu informacji turystycznej funkcjonują trzy punkty informacji, planowana jest organizacja kolejnego w obiektach byłego przejścia granicznego na Łysej Polanie. Dla turystów udostępnia się wyznaczone i oznakowane szlaki turystyczne piesze, rowerowe, narciarskie, trasy narciarskie a także wyznaczone parkingi, punkty widokowe, wypoczynkowe oraz dwa miejsca z możliwością urządzenia ogniska. Dla celów sportowych udostępnione są trasy zjazdowe w rejonie Kasprowego Wierchu (Hala Goryczkowa i Gąsienicowa), stok narciarski na Nosalu, zespół skoczni narciarskich, stadiony sportowe i trasy narciarstwa biegowego w rejonie Krokwi, oraz trasy biathlonowe w rejonie Kościeliska Kiry. Dla uprawiania taternictwa określono rejony przeznaczone dla taternictwa powierzchniowego oraz jaskinie dla taternictwa jaskiniowego. Dla taterników udostępnia się sezonowo obozowisko na Polanie Rogoźniczańskiej oraz budynek Betlejemka na Hali Gąsienicowej. Planuje się również udostępnienie taternikom miejsc noclegowych w istniejącym obiekcie kubaturowym na Włosienicy wraz z likwidacją obozowiska działającego na zarastającej polanie Szałasiska w strefie ochrony ścisłej.

Realizacja zadań ochronnych określonych w załącznikach do niniejszego zarządzenia może być dostosowana do konieczności usuwania negatywnych skutków zjawisk żywiołowych w parku narodowym. Poszczególne zadania ochronne realizowane będą przez miejscową ludność, co przyczyni się do ograniczenia lokalnego bezrobocia.

Wejście w życie zarządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu Państwa oraz nie będzie miało bezpośredniego wpływu na budżety lokalnych samorządów.

Przepisy w projekcie zarządzania nie mają wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, jak również na sytuację i rozwój regionalny.

Zagadnienia regulowane przedmiotowym zarządzeniem nie mają odzwierciedlenia w prawodawstwie Unii Europejskiej, a więc zarządzenie to nie podlega ocenie, co do jego zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Do projektu zarządzania, w ramach uzgodnień wewnętrznych uwag nie zgłoszono.